Regering bereidt amnestieproject voor ongedocumenteerden voor

Onlangs gaf premier Mike Eman (AVP) een toelichting aan een lokaal medium over een amnestie voor vreemdelingen die zich illegaal op Aruba bevinden. Premier Eman verklaarde dat het amnestieproject twee weken geleden al is gepresenteerd in de Ministerraad, maar dat het belangrijkste aspect vóór de uitvoering de voorbereiding is van de lokale instanties die verschillende aspecten van het traject zullen moeten begeleiden.

Premier Eman begon met de mededeling dat “de verdienste bij het hele kabinet (AVP-FUTURO) ligt; het is een traject dat het volledige kabinet draagt en waarbij alle aspecten worden geëvalueerd.”

Hij vervolgde dat het plan uit twee belangrijke componenten bestaat. Ten eerste moet worden vastgesteld onder welke criteria mensen de mogelijkheid krijgen om hun verblijf op Aruba te formaliseren. En ten tweede, “even belangrijk, is het voorbereiden van de departementen zodat zij hulp kunnen bieden aan mensen, omdat wij verwachten dat er veel reacties zullen komen,” aldus de premier. Eman gaf aan dat de Immigratiedienst (DIMAS) voorbereid moet zijn op het amnestieproject, maar ook andere instanties zoals Censo en het Openbaar Ministerie. “En op dat vlak verdient minister (van Justitie, Integratie en Openbaar Vervoer, Arthur) Dowers alle waardering, want hij coördineert dit traject. Hij is bezig met het voorbereiden van alle aspecten zodat we, wanneer het programma er is, het ook daadwerkelijk kunnen uitvoeren.”

Eman merkte op dat er momenteel al “uitdagingen” zijn bij de reguliere vergunningprocedures en dat, met het vooruitzicht van een amnestieprogramma, er veel reacties te verwachten zijn. “We moeten hier goed op voorbereid zijn, zodat mensen ook tevreden zijn. Het gaat er niet alleen om een wettige kans te bieden, maar ook om een feitelijke kans op formalisering mogelijk te maken,” verklaarde Eman.

Personeelstekort

Een van de genoemde aspecten is het personeelstekort in bepaalde sectoren op Aruba, een thema dat veel aandacht krijgt van de nieuwe regering.

In april dit jaar kondigde minister van Arbeid, Wendrick Cicilia, een tijdelijke maatregel aan om de zogenoemde “arbeidscrisis” aan te pakken. Volgens de minister is al maanden bekend dat er een alarmerende vraag is naar arbeidskrachten in sectoren zoals horeca en detailhandel. Diverse bedrijfsverenigingen hebben hun zorgen geuit en aangegeven dat zij hun vacatures niet ingevuld krijgen, wat een enorme druk legt op het bestaande personeel. Deze situatie dwingt werknemers om structureel overuren te draaien, wat leidt tot extreme vermoeidheid en uiteindelijk tot kwaliteitsverlies in de dienstverlening, wat op zijn beurt weer de bedrijfsvoering schaadt. “De continuïteit van het bedrijf komt in gevaar, en als je niet voldoende werknemers hebt, kun je niet aan de vraag voldoen,” verklaarde minister Cicilia destijds.

Om deze situatie enigszins te verlichten, voerden minister Cicilia en minister Dowers op 24 april 2025 een tijdelijke wijziging door in de vergunningsprocedure voor arbeid. Dit hield in dat de individuele “arbeidsmarkttoets” die normaliter door DPL wordt uitgevoerd vóórdat DIMAS een aanvraag behandelt, tijdelijk werd opgeschort.

Volgens Cicilia was deze aanpassing noodzakelijk om de vergunningprocedure te versnellen, aangezien de individuele arbeidsmarkttoets een knelpunt vormt in een periode waarin de vraag het

aanbod op de arbeidsmarkt overstijgt.

Toch leidde deze maatregel bij aankondiging tot veel bezorgdheid onder lokale werknemers, aangezien het doel van de arbeidsmarkttoets juist is om te waarborgen dat er geen geschikte lokale kandidaten beschikbaar zijn voordat een vergunning aan een buitenlandse werknemer wordt verstrekt.

In het interview met Eman merkte de verslaggever op dat “we de afgelopen jaren, en vooral recent, hebben gezien dat veel mensen naar personeel zoeken en niemand kunnen vinden. Anderen willen personeel uit het buitenland halen, maar er zijn ook velen hier zonder vergunning die al jaren op Aruba zijn,” waarmee werd gesuggereerd dat het arbeidsbeleid verband houdt met het amnestieproject.

Wie komt in aanmerking voor amnestie?

Op de vraag of al bekend is welke criteria zullen gelden voor de amnestie, antwoordde Eman dat “de specifieke details nog besproken moeten worden met minister Dowers, die hard aan dit programma werkt.”
Hij benadrukte dat “op de dag dat het idee werd gepresenteerd aan de Ministerraad – dat was twee weken geleden – ook het moment was waarop de mogelijkheid tot aanmelding werd afgesloten.”

“Omdat we wisten dat zodra het voorstel aan de Ministerraad zou worden voorgelegd, er geruchten zouden ontstaan. En het was juist onze bedoeling om te regelen dat alleen mensen die reeds op het eiland zijn, in aanmerking komen,” aldus Eman. “We willen geen situatie creëren waarin mensen die horen dat er een programma komt, hiernaartoe komen.”

Eman verklaarde dat er al een vaste peildatum is vastgesteld: alleen mensen die op het moment van presentatie van het project in de Ministerraad al op Aruba waren, komen in aanmerking voor wat hij de “formalisering” noemt.

Uitdagingen bij lokale instanties

Een belangrijk aspect van het project volgens premier Eman is de voorbereiding van de instanties die een deel van de dienstverlening in het kader van het amnestieprogramma moeten uitvoeren. De premier verklaarde dat de regering momenteel bezig is om hun capaciteit te evalueren.

“Bijvoorbeeld, het Openbaar Ministerie moet een verklaring afgeven dat iemand geen strafblad heeft. Het aantal mensen dat daarvoor naar het OM zal gaan, zal dus toenemen.” Daarom moet het OM voorbereid zijn op deze extra toestroom van aanvragen.

Een cruciaal knelpunt is ook het Censo-bureau, dat nu al moeite heeft om de toestroom van personen te verwerken die na het verkrijgen van hun vergunning bij DIMAS, moeten worden ingeschreven.

In mei kreeg Bon Dia Aruba informatie van Censo-directeur Sharin Luydens, die verklaarde dat zowel de vorige als de huidige minister op de hoogte zijn gebracht van de capaciteitsproblemen bij Censo, vooral wat betreft de inschrijving van personen die hun vergunning via DIMAS hebben ontvangen.

Mevrouw Luydens legde uit dat het aantal vergunningen sterk is toegenomen, waardoor de wachttijd voor een afspraak ook is gestegen.

“Dat is logisch, want hetzelfde beperkte team bij Censo moet dit werk doen. Bovendien is het een complex proces, want Censo controleert de echtheid en legaliteit van alle documenten,” verklaarde Luydens in mei. “Zoals iedereen weet, was er kort geleden een groot geval van documentvervalsing, dus er is extra waakzaamheid vereist.”

Een andere factor die bijdraagt aan vertraging bij het inschrijfproces is de complexiteit van het werk. Zoals eerder aangegeven, is het proces – met name bij een eerste inschrijving – arbeidsintensief en vereist het veel controle. “Wij controleren geboorteakten en huwelijksakten om te zien of deze authentiek zijn.” Mevrouw Luydens benadrukt dat deze controle bij Censo ligt, en niet bij DIMAS.

Daarbij neemt de eigenlijke registratie in het systeem tijd in beslag. Het is een handmatig proces dat zorgvuldig moet worden uitgevoerd. Eén medewerker voert de gegevens in volgens het logische ontwerp (PL), en een andere medewerker controleert het volgens het “vierogenprincipe”.

Bovendien is er slechts een beperkt aantal medewerkers dat zich met deze inschrijvingen bezighoudt, wat betekent dat elke medewerker een hoge werkdruk ervaart.

“De afdeling die dit werk doet bestaat uit slechts vier collega’s en een afdelingshoofd, en zij voeren daarnaast ook alle andere taken van de burgerlijke stand uit, waaronder geboorten, erkenningen, registraties van rechterlijke uitspraken, toetsing van schijnhuwelijken, overlijdens etc.,” verklaarde Luydens.

“Zodra iemand zijn verblijf heeft geformaliseerd bij DIMAS, moet hij of zij worden ingeschreven bij Censo, dat nu al uitdagingen kent,” aldus Eman. “Censo moet worden versterkt om de toestroom aan te kunnen. Dat betekent méér werk. Mensen denken vaak dat het alleen gaat om de wet en de juridische voorwaarden, maar ook de instanties moeten voorbereid zijn om het project daadwerkelijk uit te voeren.”